

САНА ОЛОХ

Х а л ы а т
1911 снл алтынны
15 күнүттэн тахоар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЯ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 21 (5845)

1983 снл. Улууну 17 күнэ
ЧЭППИЗ

Сыаната
2 харчы

Специалист инники бистамыйама

СЫЛГЫ КЫСТЫГАР — БОЛБОМ ТОНУ

Общественнай сүөһү кыстыгын агарыттан, ордук нэмэ ааста. Биллэрин курдук, оройуонна сылгы кыстыга олус ыараата. Ааспыт сыл төрүт да уулаах онно эбии сайын уһун ардахтаах буолан маччирэн «олпон» буолбута, сылгы кыстыкка ситэ уойбакка киирбитэ. Күһүнүн кэнчээрэ быган көрбөтө, балаһын ыйык оҕууһулар, сир ситэ тонэ иккинэ, кыстык хаар түспүтэ. Ол түмүгэр хайыы сирэ мууһурбута. Онон убаһа, тый етте күһүнүттэн күөмөйдүтинэн ыалдыбыта.

Ити барыта сылгы туругар улахан охсууну оҥордо. Кыстык ааспыт түөрт ыйыгар совхозтарга 117 сылгы туһата суох өллө. Хаһыы сирин хаара олус халыҥаата уонна чигитийэн кытаатта. Онон үр сылгы билигин наар тыа сабатын кэрийэр, олус хаамар буолла. Дүдэйи-холлоу эрдэ тахсан совхозтар сылгыга укпун отторун агарыттан ордуһу хайыы-үйэ ороскуоттаатылар. Билигин туругунан оройуон үрдүнэн 3200-чэ сылгы аһатыыла тургурулуна. Итин тас өттүнэн хаһыыга сылдьааччыларга эмиз от бериллэр. Ол үрдүнэн уулаах бизлэр ырыгынааһынара маассабыдык тахсан эрэр. Кулуннааһын урукку сыллардааҕар лаппа албаат. Олуһу 10 күнүгээри туругунан «Мындаавайы» совхоз Волугурдааҕы отделениетыгар 170, Соловьевтааҕы отделениетыгар 100, Чакырга 30, Волтоҕо 23 биз кулуннаата. Сылгы иһэ үөннүрүүтэ эмиэ күүһүрдэ.

Кыстык ордук ыарабытынан сибээстэн тыа хаһаайыстыбатын управлениетыгар аналлаах штаб төрүлүн үлээһин эрэр. Итинник штабтары субу күннэргэ совхозтар ахсын тэрийтиэххэ уонна баар итаастары туоратыыга күнүгэ көмөлөһүннэриэххэ наада.

Туту оноруохха, ханнык дьаһаллары ылыахха?

Тух ханнык иннинэ, хаһыы сирдэрин өссө бириэс кэрийэн көрүүххэ. Итиннэ опьттаах сылгыһыттары, специалистары киэнник тардыахха. Көрүү түмүгүнэн хастары маршрутун хаттаан оноруохха уонна ону кытаанахтык тутуһунарыахха.

Иккиннэн, сылгы туругун кичэйи үөрэттиэххэ, эбии аһатыыга киллэрийи хойутатымыахха, уулаах бизлэри ордук үчүгөйдик аһатыыны, көрүү-истиини тэрийиэххэ.

Үсүнүн, аһылык балансыт өссө төгүл аарыман көрүүххэ уонна, ылаах сүөһүгэ эбии аһылыгы софотуопкалааһын суотугар, сылгы айаҕар оту эбии улуохха, комбикорму уонна фураһы биэриэххэ.

Төрдүнүн, сылгылары туруктарыттан көрөч бөлөхтөн аһатыыны олохтоохха. Мөлтөхтөрү сарсыарда эрдэ уонна кичэе хойут—күнгэ иккитэ аһатыахха, хаһыы эгэрдиэххэ. Минеральной брикеттери онорон, күөл быһыыгын хостоон сиэттиэххэ, тууһу салатыахха.

Басиннэн, билигин сылгы, туһаа мууһуран иһэхтөөн, кыайан хаспат буолар кэмэ. Онон итин эмиз көрүүххэ, ыраастаан биэрэн иһиэххэ.

Алтыһынан, сылгы үөнүн иккистээн түһэрийи тэрийиэххэ уонна бу ыйга бүтэриэххэ. Ырбыт сылгыларга ветеринарнай көмөнү күүһүрдүүххэ.

Сэттиһинэн, бэрэбиэркэ көрдөрүүнэн, билигин хаһыы олус кытаатан, сылгы улам кыайан хаспат буолан иһэр. Онон харалдыты эрдэ таһаарар буолан хаары уһаты-туора бульдозерынан аста-сыттаах уонна сылгыны алаастан алааска үүрүргэ бу күнүгэ суолла таһаартыахха.

Күтөн-дьылтан сылыктаахха, быһыл саас тыаллаах, тибиллэх буолуон сөп. Онон сылгы кыстыгар болдомтону күүһүрдэр, аппиэтинэни үрүлүр адыас наада буолла.

П. ИННОКЕНТЬЕВ,

тыа хаһаайыстыбатын производственной
госаппениетин кытаабынай зоотехника.

Саха АССР норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ Павел Павлович Макаров «Сельхозтехника» холбоһукка токарныан үлээбэти 35 сылын туолла. Чулуу производственник, ыччат наставнига пятилетка сүрүн сылыгар

үрдүк эбэхтэлиститөөн ылынан күүрэн-хаары үлэһит. Тохсунууга тустуох соруудаһын балтараа бүк толордо.

Снимокка: П. П. Макаров станокка.
П. Оксешников фотота.

ПЯТИЛЕТКА ВАХТАТА

«Сельхозхимия» холбоһук механизатордара пятилетка үһүс, сүрүн, сылын үчүгэй тэтимнээхтик сабалаатылар.

Автопарк коллектива ааспыт ыйга 121 тыһ. тонна-километры. онорон, былаанын эрэл-

Тэтимнээхтик сабалаатылар

дээхтик толордо. Куоталаһы кыайылаахтара шофердар А. Е. Марков ЗИЛ-ММЗ автосамосальһан 31 тыһ. тонна-

километры, оттон Л. Д. Максимов уонна В. В. Дуранов туһааннааһынан 27,2—28,4 тонна-километры онорон соруудаһын лаппа эһэргэатылар.

Е. КОРКИН.

Депутат холобурунан

ылыыта соруудаһын 152 бырыһыан толорон кыстык ыйдарыгар бөлүгэммит графигы эмиэ аһарда.

Депутат үлэһит ферматтар ыанньыксыттар үтүстөрө соруудаһын аһаран иһэллэр. Билигин манна күнгэ 2,5 центнертэн ордук үүт ыанар.

«СО» корр.

Тоһуттар тымныыттан толлубакка

«Якутмелиоводстрой» трест Чурапчытааҕы механизированнай участкаһын Алексей Антонович Якунуо салалар түөрт киһилээх биригээдэ Хадаарга 8,5 километр усталаах нүөлсүтэр система турбаларын таһан бүтүрдэ.

Тыйыс айылҕалаах Саха сирин усулуобуйатыгар итинник үлэ кыйыҥны тоһуттар тымныыта урукку өттүгэр толоруллубат этэ. Бу дьобус коллектив ити уустук үлэни, күһүн балаһан ыйыттан саалаан, бу күнүгэ болдьоһун иннинэ ситүрдэ.

Тутааччылар аны Хоптоҕоҕо Мырааны нүөлсүтэр систематын турбаларын ууруну сабалаахтара.

П. МАКАРОВ.

УЛУУ КЫАЙЫ ПААМАТЫННЫЫГА

Билиги Ийэ дойдубут фашизмы утары охсуһууга өлбөт-сүппэт хорсун быһыытын 1941—1945 сыллардааҕы Аҕа дойдуну көмүскүүр Улуу сэриигэ советскай норуот Кыайыытын пааматынныыга үйэтигэрэ. ССКП КК Политбюротун Кыайыы пааматынныытын уонна Аҕа дойдуну көмүскүүр Улуу сэриин Албан аат саалалаах музейин туһунан Ырааһыктыыр этиини бийиэрэтэ. Ансамбль Москва-ҕа Поклоннай хайага туулар.

Улуу Кыайы пааматынныытын чопчу манна, Поклоннай хайага, тутарга быһаарыллыбыта историческай закономер-

ностаах. «Москва—Герой-куорат» обелиска, Вородино панораматыгар уонна Триумфальной аркага Кремльтэн сэриигэ хорсун быһыы суола дьин албан аатырыаһын аатырбыт магистраль тыргылар. Мантан биллэр-көстөр Смоленскай суол устун норуот Аҕа дойдуну көмүскэлигэр бириэс эр барбыт буолбатах. Аҕа дойдуну Улуу сэриитин сылларыгар бу суол устун фронтта ополченецтар өтөрөттөрө бараллара. Уонна бу суол устун кыайылаахтар эргиллэн кэлбиттэра.

Кыһыл граниттан чоҕуллубут пааматыннык «Норуот — Кыайылаах» дьин теманы ары-

һар албах фигуралаах композициянан буолуоҕа. Автордар саныылаһынан, кини Коммунистическай партия салалатынан билигин албах национальнаастаах Ийэ дойдубут көмүскэлигэр туруммут уонна кыайыт советскай норуот биригээдэтин уонна түмүүтүн сирэйдээн көрдөрүөтэ.

Ансамбль кытары араарыллыбаттын холбоһук музей Аҕа дойдуну Улуу сэриитин уу-уран летописьынан буолуоҕа.

Ордук сыаналаах реликвиялары Албан аат саалатыгар көрдөрүргэ быһаарыллына. Урун мрамор стелаларга Советскай Союз Геройда-

һын уонна Албан аат орденын толору кавалердарын ааттара дьеле быһан сурулуохтара. Эмиэ манна Аҕа дойдуну көмүскүүр сэриин сааһааһы бөдөн полководецтар бистара туруорулуохтара.

Советскай норуот уонна кини Сэбилленилээх Күүстэрин холобура суох хорсун быһыыларын иһитингэр Герой-куорат Москвага туруоруллар Кыайы пааматынныыга планета үрдүгэр эйи хаһытыырга, кини ыраас халлаанын арааҕаччылыырга, билиги Ийэ дойдубут куттала суох буолуутун кырабытык хараһылыырга төлөнөөх ыгырымы буолан дуораһыа.

(ССТА).

Ходуһаларга, мэччирэннэргэ — өлгөм быянны

ССРС правительствота «Айылҕа ходуһалара уонна мэччирэннэргэ быянны биэриилэрин үрдүтэр дьаһаллар туестарынан» уураах ылыа.

ССРС Министрдерин Совета союзнай республикалар Министрдерин Советтарын, ССРС Тыатын хаһаайыстыбатын министрствотын уонна атын министрстволары итиннэ ведомстволары, советскай органны, колхозтар, совхозтар уонна тыа хаһаайыстыбатын атын предприятияларын итиннэ төрүттэ-дэрин салайааччылары 1983—1990 сылларга айылҕа ходуһалары уонна мэччирэннэрин туһаныыны тупсарар итиннэ быянны биэри-лэрин биллэрдик үрдүтэр дьаһаллары олоххо киллэрийи уонна онно оло-дурган сүөһү дордоххой, сүмэһиннээх итиннэ күөх аһылыгы онорон таһаарыыны салгыы улаатыннарыы хаачы-һалдарыгар эбэхтинэ-тэтэ.

1984—1993 сылларга уонна уон инниэ пяти-леткага 21 мөлүйүүн гектар иэниэх айылҕа

ходуһаларын уонна мэччирэннэрин төрдүттэн тупсарар үлэлэри ыы-тарга, 1,4 мөлүйүүн гек-тар иэниэх сингирдил-лэр ходуһалары уонна мэччирэннэри үөскэтэр гэ, 25 мөлүйүүн гектар иэниэх мэччирэннэри сингирдэргэ соруудахтар олохтонулар. Хочолору туһаныыны тупсарар, мөлтөх үүнүүлээх ходу-һалары итиннэ мэччи-рэннэри кырыһырдар, мэччирэннэри хахха-лыыр ойуур балаһала-рын үөскэтэр, сүөһү аһылыгын биэрэр кумах куйаар, кумах куйаар аһардаах, хайалаах сир-дэрин баһылыыр дьаһал-лар бэлэтэһинилэр.

Оттор энэмэлэрин бу-лузууга, сүөһү аһылы-гыны ходуһаттан уонна мэччирэннэри бэлэмниир үлэлэри механизация-лааһыыга аналлаах мас-сивалары итиннэ атын төлөнөөх онорон таһаа-рарга соруудахтар көрү-лүннүлэр. (ССТА).

Партийнай олох: ССКП КК сэтниниимтээри (1982 с.) Пленумун шүмүктэрин дүүллэхэлэр

ҮЛЭ КҮНҮН МҮНҮТҮҮР КӨДЬҮҮСТЭЭХТИК

Промкомбинат коллектива кадрдары олохсуууга утумнаахтын үлэлиир. Бу үлэнигээх комбинатка уон сыттан ордун кэмгэ үлэлээбит дьон ахсаана 27-э тиийэр. Рабочайдар олохсуууан үлэлээһиннэрэ бороуусууа хаачыстыбатын туһарына, производство сата көрүгүзүрүн баһылааһына кыагы биэрэр, былааннар эриэ-дэхси толоруллууларыгар көмөлөһөр.

Сотурутааһыта үлэ дьисциплинииртүн бөдөрөгүү туһуна боппурорбу дүүллээһинт аһаас партиянай мунунах коллектив бу боппурорбуна кэккэ ситиһиллэрдэрин сэртэ бөдөн этэстэр эмиз баалларын ыйда. Ол курдук, ааспыт сылга 100 үлэ күнэ борогуулааһынтан, 120 үлэ күнэ ад-

министрация көгүлээһинин сүтөрүлүбүт. Магистральдары аналлыан туһаны, тухха барытыгар хаһаайыныны сыһыаннаһы билгичи дараа ситиһилэ иллик. Кыһынын гараж тымны, оһоһор үчүгүйдик сырдатыллыбат буолан үлэлэргэ олус ыарахан, техниканы туһаны кэдүүһэ улааһыннык нымтылар.

Үлэ дьисциплинииртүн бөдөрөгүүгэ общественнай төрүтлөр ороолора намыһааһын, үлэлиир мизэстэни бэрээдэгтээхтик тутууга ирдэбил мөлхөтүк туруорулларыт, ити барыта үлэ онгоруу таһаарылытыгар, хаачыстыбатыгар оһоһорун туһуна боппурорбу М. Т. Местрикова тоһоһолоон эттэ. Иистэнэр сыахха үлэстэ хаскы таабылын толоруу үлэ чааһын муну-

туурдук туһанарга ылаады биэрбитин, таһаас кыра-даһаһын туһага таһаарыта үлэ тариллаи эрэрин биллэрбэрэн туһан, маастар М. М. Есрафова былаан туолуутугар хас биридиз иһи эппиэтинэһин үлэтингэ проиһаод-ственнай мунууахтары кэмгэр ытыты, сала-бааччылар рабочай үлэлиир мизэстэтигар сыла-дыаһыларын элбэтин наа-далааһын ыйда.

Коммунистар Г. Г. Мо-настырев уонна С. Н. Иг-натев производство сата технологиятын олохтоо-һунга, кадрдары үлэстэ аттаран туруорууу сал-тыны туһарыта, күнүстэ-ди үлэ режисмин кытаа-нахтык тутуууга кэккэ эриилэри киллэрдилэр.

Мунууах үлэ дьисциплинииртүн бөдөрөгүүгэ, тэрээһини туһарыта, үлэ күнүн мунууууу кэ-дүүстээхтик туһаныта туһаан уураах ылына. С. НИКОЛАЕВ.

МОСКВА. ССРС пароднай художнига, Ленин-ской бириэмийэ уонна ССРС Государственный бириэмийэти лауреата Лев Ефимович Кербель ситиһилээхтик үлэлиир. Киһи үгүс куораттарга К. Маркс уонна В. И. Ле-нин скульптураларын ан-тора.

Снимокка: Москвада аан дойдутаагы рабочай уонна коммунистическай хамсааһын охсуһааччы-ларын пааматынныгытн бырайыага. Автор—Л. Е. Кербель. ССТА фотохрониката.

ҮРДҮК КӨРДӨБҮЛЛЭЭХТИК СЫҢЫАНАҢЫАХХА

Комсомольской олох: ис-союзнай үлэ

Оройуоннаагы комсо-мольской тарилта ааспыт сылга 37 тыһ. 610 солк. чилиэнискэй усунуоһу киллэрэн ЫВСЛКС об-комун контуруолунай соруудаһын аһары толор-бута. Маннааха кэккэ комсомольской тарилта-лар үрдүк эппиэтинэстээхтик, чуолкайдык үлэ-диллэр. Ол курдук, олоһу-дһааһы хааччы-лыы управлениетһаагы (секретарь М. Ефимова), «Якутмежсовхоз тр о й» мехколлоннатынаагы (А. Ордахов), райпотребоб-ществаагы (М. Матвее-ва), сибээс оройуоннаагы уезлынаагы (А. Гоголе-ва), типографиятаагы (А. Шеломова), о.д.а. тарилтэлэр ордук үчүгэй көрдөрүүлэрдээхтэр.

Чилиэнискэй усунуоһу кэмгэр уонна толору төдөөһүн бу—Устаап көрдөбүлүн тутууу эрэ буолбатах. Бу—тарилта бойобуой дьобурун, киһи чилиэниирин соһател-ностарын көрдөрөр үлэ-хан иһтэр суолталаах үлэ. Дьэ ол иһин ЫВСЛКС сана чилиэ-нэрин түмэр үөрэнээчи-лэр комсомольской тарилтэлэригэр бу үлэни дьааһалынан уһуннары ордук улахан боуртулаах буолуон сөп. Ааспыт өт-түтэр оскуолалардаагы-лартан Хайахсыт, Сы-лан, Хатылы, о.д.а. со-рох тарилтэлэр үрдүк көрдөбүллээхтик үлэлээ-биттэрэ бэлэстэниэхтээх. Хомойуох иһин, атын хартыына эмиз баар. Холобур, Мутудай орто оскуолатын үөрэнээчи-лэрин тарилтэ (секре-тарь Вера Абрамова) усунуоһу төдөөһүн туһу-нан отчуотун чаастатык хойутатар. Ол биэр би-ричиилэтигэр маннаагы учууталлар комсомоль-ской тарилталэре (А. Дьяконова) үөрэнээчи комсомолецтарга көмө-лөспөтө уонна бэйэтин усунуоһу төдөөһүнэ мөлтөһө буолаллар.

Биллэн турар, ханна таһыллыбыт секретарь эппиэтинэһэ, комсомо-лецтаран көрдөбүл суох сиригэр онко ис-союзнай үлэ ордук сата-рылар. Холобур, Субу-руускай аатынан совхоз комсомутар С. Карпов секретардыар кэмгэр үлэ олус мөлтөтүлүбүтэ. Оттон билгичи, сана се-ретарь быһбардына-һыттан, баһаһыаһыа-тосту көннө. Манна он-

ноовор урут бэйэлэрини куотуна сатыыр курду туттар комсомолецтар үчүгүйдик төдүүр буол-лулар. Эмиз ити курдуу райлоба секретары иһтэр, ойдотөр үлэни сатаа-тук төрөйбүтүн, бил-диллээн ыһыаһы олох-тообутун түмүгэр тарил-та ый ахсыт усунуоһу-гар иһэ суох отчуоттуур. Билгичи турутууан оройуон киһини «Сельхозтехника» холбо-һуктаагы, промкомби-наттаагы, дьиз-уот, ком-мунальнай хаһаайыста-ба производствений управлениетһаагы таа хаһаайыстыбатын прои-водствений управлени-тынаагы маннайгы су-һуөх тарилтэлэр уор-нуостарыгар ордук мөлтөх үлэлээхтэр. Сепе-тардар тт. В. Митин, П. Винокуров, Н. Сивил, В. Монастырев ЫВСЛКС райкомун бюротун ту-һааннаах уурааһын толо-рууга олус көһүүнү сыһыаннаһаллар. Көһ-лөртөн үс бастаһыла—коммунистар. Онон ый-тыы даһаны ол сирини туруоруллуохтаах.

Сорох тарилталэре усунуоһу төдөөһүннэ сорууан куотуна сатаа-чы комсомолецтар баа-лара кистэл буолбатах. Ол үрдүнэн киһилэри ыйыты секретардар өт-түлэриттэн күүскэ ту-руоруллубат. Комсомоль-ская тарилтэттэн мөһү-лэрини тейбит дьонто босхолоннулуохтаах. «Якутмежсовхозстрой» мехколлоннатынаагы ком-сомольской тарилта ор-кэмнэ чилиэнискэй ус-нуоһун төдүүртөн куот-на сатаабыт Ефимов И. ЫВСЛКС чилиэнииртэн сөпкө таһаарыта. Сотурутааһыта оро-йуоннаагы комсомоль-ской тарилта чилиэни-скэй усунуоска үлэтигэр ЫВСЛКС КК резиди-тыта ыһыаһыта. Ол түмү-гэ комсомол райкомун бюротугар дүүллэһил-лэн, ыйылыбыт этэстэ-тери туоратыта чөлү-уураах ыһыаһыта. Ону олоххо киллэрмэ-бары комсомольскэй тарилтэлэр былааннахтык үлэлииллэрэ, секретар-дар тус бэйэлэрин эппи-этинэстэрин үчүгүйдик бидүүллэрэ наада.

Е. ЗАХАРОВА, ЫВСЛКС райкомун учуоска уонна үлэ секторын сөбидомосиэ.

Куоталаһы аадырына: Амма—Алексеевская—Чурапчы ТҮМҮКТЭР ТУГУ КӨРДӨРДҮЛЭР

Үс ыалды оройуоннар үлэс буолбут социалисти-ческой куоталаһыларын 1982 сыллаагы түмүктөрө таһаарылынылар. Урут «Итиһиһирдэлибитин кур-дук», куоталаһы кыа-һылааһын 574,2 бал-лы хомуйан Алексеев-ский оройуон буолла уон-на Көһөрүлэ сылдыар Кыһыл знаманы илдьэ хаалла. Билиги оройуон-мут кыайылыахха 14,2 баллынан сабырытаран иккис мизэстэһинэ. Амма-лар билигиттэн 9,2 бал-лынан хаалдылар.

Тыа хаһаайыстыбатын үлэлэригэр сэттэ көрүгү-нэ түмүктөр таһаары-лынылар. Хонуу үлэлэригэр наа-ры көтөҕүү уонна хады-малы хорутуу киллэри-либиттэрэ. Хадымалы хо-рутууга билиги, былаам-кытын 145,6 бырыһыан то-лорон, бааларбытын ик-кисинэрин 4,1 баллынан хоттубут.

Биэр гектартан амма-лар 12,5, Алексеевскийдар 9,5 центнер туорачтаах культурулар үтүүүлэри хомуйбуттар. Орууот аһын үүннэригэ эмиз лаппа баһытаран үлэ бу көрүгүгэр билиги Алек-сеевскийдартан 10,1, ам-малартан 4,8 баллынан хааллыбыт.

Ынах сүөһү, сылты уонна ийэ сүөһү иити-тигэр тиэрдилибит бы-лааннары оройуоннар үһуэн эриэ-дэхси то-лорбуттар. Онон биэр балл иһинэн илч-кэлин түсүһүү буолла.

Нырийи ылыта төһө да кыайтардыбыт, кулун деловой тахсыта лаппа үрдүк буолан, Алексеев-скийдары кытта тэҥнэ-тибит, аммадары лаппа хоттубут.

Сүөһүттэн бороуусу-һаны ылыта тинэххэ тэбилиһинбит. Ордук үү-пүү хаачыстыбата мө-лөһө оһуота: Алексеев-

скийдар үүттэрин 59 бы-рыһыан, аммалар 39 бырыһыан бастагы суортааһынан туттарбыт эбит буоллахтарына, би-лиги 23,7 бырыһыанан эрэ туттардыбыт.

Государствонь кытта ахсаанга киллэрилибит бис көрүгүгэ оройуон-нар бары былааннары толорбуттар. Аммалар 291 тыһ. солк. түүлээһи, 459,1 тонна хартуоппуу

БИНИГИ ХААЛЛЫБЫТ:
сиртэн үүнүүү ылыга;
ынах сүөһүттэн аһы-үөлү, төрүүбү ылыга;
лесопункт, «Якутмелиноводстрой» мехучас-тогын, дьиз-уот, коммунальнай хаһаайысты-ба производствений управленкотын, кил-сөтү үлэлэригэр.

уонна 348,9 тонна огу-руот аһын туттаран би-лигини 4,1 баллынан ба-һылдылар. Алексеев-скийдар иккис буолу-лар.

Сүөһү аһылытын ба-ламинэһингэ сирлэһи-үгүү былаанын 2 бүктөн ордук толороммут, Алек-сеевскийдары 12,2, амма-лары 9,8 баллынан бы-рактыбыт.

Түмүккэ тыа хаһаа-йыстыбатын үлэлэригэр билиги бастаатыбыт, Алексеевскийдар иккис буолулар.

Олохтоох промышле-носка куоталаһыта промкомбинат, эт-үүт комбинатын, типография үлэлэригэр бастаатыбыт. Олоһу-дһааһы хааччы-һыа производствений управлениетэ иккис көр-лөрүүлэһтэ. Ол онугар лесопункт үлэтигэр 22,3 баллы ылан аммалар-быттан лаппа хаал-дыбыт. Алексеевский де-сопункта 888 тыһ. солк.

валовой бороуусуһаны онгоруу былаанын 143,7 бырыһыан, батары со-рудаһын 126,8 бырыһыан толорбут буоллаһына, билиги лесопункт баа-ра-суоһа 298 тыһ. солк. бороуусуһаны онгоруу кыайылыахтан 3 бал-лынан хаалла.

Онон олохтоох про-мышленность көрдөрүү-лэригэр Алексеевскийдар бастагы, билиги оро-

йуонмут иккис, аммалар үһүс буолулар.

Дьиз-уот уонна комму-нальнай хаһаайыстыба производствений управ-лениеларыттан Алексеев-скийдар 474,7 тыһ. солк. өрөмүөнүүү үлэни ыы-тан соруудаһын 2,5 бүктөн ордук хуоһар-быттар, аһардаһ ити-нэн билигиттэн 16,8, аммалартан 13,7 баллы-нан чорбойдулар. Бу кө-рүгүнэ түмүгү сүһүһүн ити быһаарда.

Тутууга төһө да бас-таатыбыт, үлэбит уопсай көмөһө кыратын ба-лиэтир наадалаах. Юби-лейдаах сылга «Якут-сельстрой» амматаагы мехучастота уонна «Якутмежсовхоз тр о й», Алексеевский оройуону-наагы мехколлонната биридиз бэйэлэре мөһү-бүөһтөн тахсаһы сол-куоб. үлэни ыһыһыт-тар. Киһилэр далааһын-нарын билиги туһааччы-ларбыт ситэллэрэ наада. «Сельхозтехника» хол-

боһуктар үлэлэригэр көрдөрүүлэр эгил-тэҥил-лэр. Оттон «Сельхозхи-мия» холбоһуктартан аммалар органической, минеральной уовурдуу-лары киллэригэ лаппа баһыан бастахтарын бастаатылар.

Норуот үөрөбүрүтү-гэр, сибээс үлэтигэр, эр-иһигэ, бюджетка араа-барас түсүһүү буолла. Үс оройуон инносеттара бары дохуоту киллэри-тэ да, киһини хабыһа да былааннарын толор-бостулар Ордук аммалар хааллылар. Алексеев-скийдар билигини 0,3 баллынан сабырыдылар. «Якутмелиноводстрой» мехучастотарыттан би-лизэ эрэ былаанын то-лорбото: соруудахтары тутар-таннар үлэлэргэ 70,1, оһоһулуубут сирдэ-ри туһага киллэригэ 27,2 ара бырыһыан толо-рон тинэх мизэстэ тэ-билиһинэ.

Спортиһнай үлэстэ спартакиада түмүгүнэн бастааһыта. Оттон об-ществений бэрээдэги харыстаһыһына тинэххэ тэбилиһинбит.

Уопсай түмүккэ Алек-сеевскийдар 12, билиги оройуонмут 9, аммалар 4 үлэ көрүгүзүгэр бас-таатылар.

1983 сыллаагы социа-листическай куоталаһы усунуобуһааһыгар кэккэ уларытыһтар киллэри-лиһиллэр. Ордук улахан болдомто аны үлэ хаа-чыстыбаннай көрдөрүү-лэригэр ууруллуоһа. Чуо-лаан, биридиз фураажнай ыһахтан үүтү ылыы, сүөһү ыһаһыһын үлэ-тин, үүнүүнү хомуйуу барыһытаахтык үлэлэ-һин, онгоруу таһаарыһы үрдэти о.д.а. сорууда-һын аһары толоруу иһин өбик баллар аа-һыллыахтара.

С. ЧИЧИГИНАРОВ, делегация чилиэне.

Райно (Н. И. Монастырев, Н. Е. Анемподтова, В. И. Романов).

Демократическай күүстэр кыайыылара

Кипр республикатыгар — Средиземнай муора илигини өттүгөр баар арылгы олодор кыра государстводо — президент башыбары буолла. Стратегическай балаһыаньытан таһааран Кипри үгүстүк «Влияний Восток» түбүгүгөр тирэхтэтир. Англия колониялынай балаһыаньанын саваттан арылгы тутан олодор байланын базалары. Востокка босхолоноуулаах хамсаанын утары агрессивнай акцияларга биридэ эрэ туһанылыбыт буолбатахтар.

Кипр тас дойдулар сарниларын таһаарга уонна киини толору демократизациялыырга, Кипр государствотун тутулуга суох буолуутун уонна суверенитетын бэргэтэргө, киин таланылыт блоктарга холбоспот курсун онунан хаалларга аһиттэ. Ис политикада партиялар иккиэн нэһилиэнньэ

Комментатор колонкалары

оловун таһынын үрдэтиини хааччылар дьаһаллар программаларын олохко киллэрэргэ этэлэр.

Демократическай күүстэр кыайылын чэпчэтикти ситиһтилар. Былбар ыарахан быһытымайгыга ааста. 1974 сыллаахха турецкай сарнилар кэлэн суверенитетын кэиниттэн арылгы күүһүнэн араартааһын ытыттылыбыта. Буолаары буолан, турецкай община консервативнай эрчимтэлэрэ Кипр территориятын сордотугар турецкай сарниларынэн контуруоланар тутулуга суох турецкай федеративнай государстводо диэн биллэрэр идеяны тула кэпсэттилар.

Ардаанылар Кипр республикатыгар куруубайытаанын онордулар. Былбар субуолаары турдарына, демократическай партия АКЭЛ-ы

матыры биридэ үлэтинрин собулабэтин биллэрин туран, «Нью-Йорк таймс» Вашингтон Кипри «Средиземнай муоратаары Куба» быһытынан көрөргө бөлөм диэн суруйбута. Арылгы НАТО уонна Пентагон агрессивнай быһааныларга улагу орудиега кубулартага туһанылыбыт кириилэрин тахсыллары салбаан туран, ардаанылар президент башыбарыгар политическай курс хайысхатын уларытар, республика олодор реакционнай дьаһаллары олохтуур иһин турар уга күүстэри ейөөбүттэ.

Ол эрэри аан дойдутаагы уонна ис реакция Средиземнай муора илигини өттүгөр тыһаанын сыгырхатарга туһанылыбыт ити быһаанына түнүстэр төлөөх этилэр. Киприоттар эппит дулуурдара бири бэлиэтир. Кипр, ол туһунан президент С. Киприану биридэ эрэ эппит буолбатах, блоктарга холбоспот буолуу политикатын утумнаахтык ытар, республика бастагы президент Макариос тутулуга суох буолуу, суверенитеты уонна территория тытылыбыт буолуутун хааччылар курсулар бонинилээх буолар санаалаах. Оттон ол империалистическай державалар сир шарын бу оройуоннаагы балаһыаньы былааннарыгар сорунуулаахтык «Суох» диэн этиинэн буолар.

И. АВЛАМОВ, ОСТА ырытааччыта.

КАЛИНИН Төвөр оло-буу-дьяаһа музейлар аасыт үйөлөр экспонаттара туруорудунулар. Бааһытай дьигэ. Олох дьахтар муунуга, туулаан, иһит уураар долаан, иһит уураар долаан, туой иһиттэр, кривкалар, кубышкалар, мас иһиттэр. Бааһытай үлэтин-хамнаһын сөрөп, хотуур, сыгы үүн, сап хатар уонна татас өрөр станоктар ырылхайдык кэпсипаллар. Снимокка: бааһытай дьигиттэр дьахтар муунуга. ОСТА фотохрониста.

Спорт ТЭННЭ ТАРАДЫСТЫЛАР

100 харахтаах дуобакка оройуон киини чемпионатыгар барыта 12 киһи, ол иһигэр 3 маастарга кандидат, күрөхтэстилэр. Хатыһылаах кириин түмүгөр кандидатакай баллаах Роман Седалищев, кандидаттар Владимир Барахсанов уонна Петр Макаров тэп очколанмылар. Ол эрэри коэффициентна ордутунан бастагы мистэти «Сельхозтехника» холбоһук үлэһитэ Р. Седалищев мала. В. Барахсанов (портшкола тренери) иһис, «Икутмелиоподстрой» мехучастогын инженерэ П. Макаров үһүс буолулар. Кыайылаахтар дипломнарынан наһараадаланылар. Эмиэ «Сельхозтехника» холбоһуктан Иван Ер-

молаев кандидат Семен Пинигин («Сельхозтехника») кытары көрсүһүтүгэр кыраһыабай комбинатыны онорбутун иһин аналлаах бириини-тэн бэлиэтэннэ. В. КАРПОВ.

ОЛОХТООХТОР КЫАЙДЫЛАР

Ыаллы Алексеевскай оройуон охчуттара ово спортивной оскуолатыгар кэлэн күрөхтэстилэр. Олохтоохтор икки хамаандалара иккиэн бастаатылар. Ордук үчүгэй түмүгү маастар Сергей Майоров ситистэ. Ыалдыттартан маастарга кандидат Иван Кузьмин үһүс буолла. Кыргыттарга Марианна Сергеева, кыра саастаах уолаттарга Гоша Матвеев (чурапчылар) бастаатылар. Н. КУПРИЯНОВ.

Спорт МАРИАННА РЕКОРДА

Горнай оройуонун бастагы комсомольскай ячейка тэриллибитэ 30 сыла туолуутун аңааһа аһаас чэпчэ-накка биһиги хамаан-дабыт кытына. Охчут кыргыттарбын эрэллээхтик бастаатылар. Спортшкола үчүгү-нээччилэрэ маастарга кандидаттар Марианна Сергеева, Галина Федорова уонна Любовь Попова үс бастагы мистэ-ни ыттылар. Уолаттар сэмэй көрдөрүүлэнилэр. Бу күрөхтэһигэ М. Сергеева сабылаах сир-га ытыга республика саага рекордун олохтоого уонна «Бастың техника иһин» бириини ытла. Т. СТАСОВА, тренер.

ОРОЙУОН ХААЧЧЫЛАР ТЭРИЛТЭЛЭРИН ҮЛЭЛЭРИН САҢА РЕЖИМЭ

Нэһилиэнньэни хааччылар предприятиелар, тэриилтэлэр уонна учреждениелар үлэлэрин режимин тэрээтээһин туһунан ССРС Министрдерин Советын уурааар олобуран, райсовет исполкома 1983 сыл олунньу 20 күнүттэн күнүсүгү үлэ режимин тыа хаһаайыстыбатын салайар тэриилтэлэргэ, промышленноска, тутууга уонна государственнай учреждениеларга үлэ бириэмэтин сарсыарда, 9 чаастан иһигэ 18 чаас 15 мүнүүтөгэ диэри олохтоого, Эбиэт 13—14 чаастарга. Хааччылар эйгэ үлэ режимэ маанык:

	Үлэ чааһа	Эбиэт	Өрүүр куннэ
Эмп тэриилтэлэрэ			
Оройуоннаагы амбулатория	9—17	13—14	баскыһыанньа
субуотага	9—13	13—14	—
Процедурнай кабинеттар	9—17	13—14	—
Субуотага, баскыһыанньага	9—13	—	—
Участковай балыһалар ыалдыааччылары приемлааһыннара	13—16	—	—
Наркологическай кабинет	9—17	13—14	баскыһыанньа, бонидиэнньик.
Аптека	10—19	14—16	баскыһыанньа.
субуотага	10—16	—	—
Оптика. Сакааһы ылым, биэрин	10—13	13—14	баскыһыанньа, бонидиэнньик.
Ово тэриилтэлэрэ	8—20	—	баскыһыанньа.
Чурапчы селиэнньэтин 1, 2, 3 №-дээх дьааһы-ла-садтара	8.30—20.30	—	баскыһыанньа
Маһаһыһынар			
Биригээдэһэн үлэсччилэр	10—20	14—16	—
Чурапчы селиэнньэтинээри киллэп маһаһыһына	11—20	14—16	—
ДАЭС, чэпчээбит табар-			

дар, киинтэ маһа-һыһыһына, үүт лагега	10—19	14—16	бонидиэнньик.
Арыгы маһаһыһына	11—20	14—16	субуота, баскыһыанньа.
Булжаастаах			бонидиэнньик.
Үүт маһаһыһына	13—20	—	баскыһыанньа.
Булжаастаах маһаһыһынар	10—19	14—16	баскыһыанньа.
Дьуһуурунай маһаһыһына	9—20	—	—
Субуотага, баскыһыанньага	11—17	—	—
Вары маһаһыһынар субуотага,			
баскыһыанньага	10—19	13—14	—
Осетолобуойдар			
Чурапчытаагы киин	7—19	10—12	—
Совхолтар кииннэринээри	8—19	10—12, 15—17	—
Аэропорт остол.	11—17	—	баскыһыанньа.
«Сельхозтехника»	12—14	—	баскыһыанньа.
Олобу-дьяаһы хааччылы управлениета			
Парикмахерскай, фотография	11—20	14—16	бонидиэнньик.
Сакааһы ылым, биэрин, таһаһы кэмнээһин	11—20	14—15	баскыһыанньа, бонидиэнньик.
Тыа сирдэринээри сакааһы ылар пууннар			
Субуотага бары сирдэр	11—16	13—14	—
Влааннык	14—22	—	бонидиэнньик.
Баскыһыанньага, субуотага	11—19.30	—	оптуорунньук.
Прачечнайга сакааһы ылым	14—20	—	—
Газ хаһаайыстыбата	10—20	14—16	баскыһыанньа, бонидиэнньик.

Сибээс уезла	9—18	—	—
Диринг, Дьабыһа, Уһун			
Күөл, Харбала	9—18	13—14	—
Атыы			
отделениелар	9—18	13—14	баскыһыанньа.
Энергонадзор	9—18	13—14	баскыһыанньа.
Субуотага	10—18	13—14	—
Киин			
«Беркасса	10—20	14—16	бонидиэнньик.
Филиаллар	9—18	13—14	баскыһыанньа.
Библиотекалар			
Киин	9—21	—	—
Субуотага	10—19	—	—
Баскыһыанньага, бонидиэнньиккэ	10—18	—	—
Ово библиотеката	10—19	—	бэстинс.
Филиаллар	12—20	—	бонидиэнньик.
Музей	11—19	14—15	бонидиэнньик.
Госстрах инспекцията			
клиеннэргэ	11—19	14—15	баскыһыанньа, бонидиэнньик.
Нотариус	9—18	13—14	—
оптуорунньукка, чэпчиргэ, бэстин.	9—19	13—14	—
субуотага	9—15	—	—

РАЙСОВЕТ ИСПОЛКОМ
Редактор А. Е. ЧИЧИГИНОВ.
Эрилик Эристин аатынан совхоз дирекцията, парткома уонна профкома, Хадаар сельской Советын исполкома, отделение са-латата колхозунай тутуу ветерана **АНИСИМОВА Дария Николаевна** ыараханньык ыалдыан өлбүтүнэн бокуонньук кыһыгар, сирдэрингэр кутурданылар тир-дэлэр.
Таптыыр ийэбит, ээбит **АНИСИМОВА Дария Николаевна** ыараханньык ыалдыан өлбүтүн, курутуулар туран, иһитиннээбит.
Кыһа, күтүөтэ, сирдэрингэр.